

Sumario | n°26 – Abril 2023

EDIUS **NOVAS**

Oferta de prazas PD 2023-2024

OPINIÓN

A transferencia
de coñecemento
e a colaboración como
referencias de futuro

EDIUS **NOVAS**

Doutoramento 2023/24:
matrícula anticipada para
alumnado con estudos
alleos ao EEES

EDIUS **NOVAS**

Prazos para presentar
o Plan de Investigación

EDIUS **NOVAS**

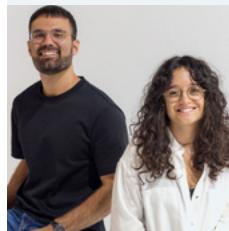
En marcha a elección
de representantes no
Comité de Dirección
da EDIUS

34 galardoados/as
co Premio Extraordinario
de Doutoramento
2020-2021

EDIUS **NOVAS**

II Xornadas Internacionais
de Iniciación á Investigación
en Estudios da Literatura

ENTREVISTA

Como deseñar unha boa
presentación de tese

Elena Gómez Rocha e Juan José
García Soriano impartiron o curso
*Diseño e edición de materiais para
presentacións escritas*

EDIUS **NOVAS**

Ferramentas que nos
sirven para traballar
mellor en equipo

ENTREVISTA

Guadalupe Jiménez-Esquinas, membro
do CIFEX, impartirá en maio un curso sobre
'A perspectiva de xénero como modelo de coñecemento'

«A investigación non pode ser insensible á súa
responsabilidade na configuración dunha
realidade social máis igualitaria, diversa e xusta»

EDIUS   **NOVAS**

Oferta de prazas dos programas de doutoramento para o curso 2023-2024

O Consello de Goberno, na súa sesión do pasado 31 de marzo de 2023, aprobou a oferta inicial de prazas dos programas de doutoramento para o vindeiro curso 2023-2024. Son en total 851 prazas, repartidas en 58 programas de doutoramento.

No número total de prazas de cada PD están contempladas as prazas da convocatoria anticipada para estudantes con titulacións de países alleos ao EEES (convocatoria actualmente aberta) e outras para a convocatoria ordinaria, que abrirá no mes de setembro. No caso de que as prazas previstas para o alumnado de países alleos ao EEES non se cubran na súa totalidade, o número restante sumarase ás prazas da convocatoria ordinaria, respectando sempre o número total de prazas ofertadas para cada Programa de Doutoramento.

Para garantir o dereito de igualdade de oportunidades das persoas con discapacidade, no caso de que se presenten solicitudes de admisión a estudos por parte de estudiantes afectados por un grao de discapacidade igual ou superior ao 33%, e non resulten admitidos segundo os criterios xerais establecidos en cada procedemento, habilitarase un aumento de ata o 5% das prazas ofertadas na titulación correspondente. Neste caso, deberán presentar un documento acreditativo, expedido pola autoridade competente, do grao de discapacidade.

Os requisitos específicos para o ingreso en cada programa figuran [na páxina oficial](#) de cada un deles. Poderase acceder á información desde este documento pulsando no nome do programa.

Nas táboas que aparecen a continuación figuran as prazas ofertadas nos programas e a cota para alumnos/as con estudos realizados en países alleos ao EEES.

 [Ir ao sumario](#)

1/2

PROGRAMA	Convocatoria anticipada alleos EEEs Curso 2023-24	Convocatoria ordinaria	Total
Agricultura e medioambiente para o desenvolvimento	7	3	10
Análise económica e estratexia empresarial	2	10	12
Avances e novas estratexias en CC forenses	2	8	10
Avances en bioloxía microbiana e parasitaria	2	8	10
Biodiversidade e conservación do medio natural	3	6	9
Ciencia de materiais	4	16	20
Ciencia e tecnoloxía química	12	38	50
Ciencias da visión	1	5	6
Ciencias mariñas, tecnoloxía e xestión	2	8	10
Ciencias odontolóxicas	3	12	15
Ciencias sociais e envellecemento	0	4	4
Comunicación e información contemporánea	3	12	15
Dereito	1	14	15
Desenvolvemento psicolóxico, aprendizaxe e saúde	2	10	12
Desenvolvemento rexional e integración económica	2	8	10
Didáctica das Ciencias Experimentais	0	6	6
Economía e empresa	5	15	20
Educación	0	20	20
Endocrinoloxía	4	11	15
Enerxías renovables e sustentabilidade enerxética	3	12	15
Enxeñaría para o desenvolvemento rural e civil	3	10	13
Enxeñaría química e ambiental	3	12	15
Enxeñaría termodinámica de fluídos	1	1	2
Epidemioloxía e saúde pública	2	13	15
Equidade e innovación en educación	0	10	10
Estatística e investigación operativa	2	6	8
Estudos culturais: memoria, identidade, territorio e linguaxe	3	11	14
Estudos da literatura e da cultura	4	15	15
Estudios Ingleses Avanzados: Lingüística, Literatura e Cultura	3	11	14
Estudos medievais	3	10	13

Oferta de prazas PD 2023-2024

 Ir ao sumario

2/2

Oferta de prazas PD 2023-2024

 Ir ao sumario

PROGRAMA	Convocatoria anticipada alleos EEEs Curso 2023-24	Convocatoria ordinaria	Total
Filosofía	2	10	12
Física nuclear e de partículas	3	27	30
Historia contemporánea	4	16	20
Historia, xeografía e historia da arte	6	24	30
Innovación en seguridade e tecnoloxía alimentarias	3	12	15
Investigación agraria e forestal	4	16	20
Investigación básica e aplicada en ciencias veterinarias	2	10	12
Investigación clínica en medicina	5	35	40
Investigación e desenvolvemento de medicamentos	4	16	20
Investigación en tecnoloxías da información	4	16	20
Láser, fotónica e visión	1	5	6
Lingüística	2	10	12
Lóxica e filosofía da ciencia	1	5	6
Marketing político: actores e institucións nas sociedades contemporáneas	2	20	22
Matemáticas	2	8	10
Matemáticas e aplicacións	3	6	9
Medicina e sanidade veterinaria	4	12	16
Medicina molecular	6	34	40
Medio ambiente e recursos naturais	4	16	20
Métodos matemáticos e simulación numérica en enxeñaría e ciencias aplicadas	2	7	9
Neurociencia e psicoloxía clínica	4	14	18
Procesos psicológicos e comportamento social	3	7	10
Protección do Patrimonio cultural	0	5	5
Psicoloxía do traballo e as organizacións, xurídica-forense e do consumidor e usuario	2	8	10
Relacións Laborais e Recursos Humanos	2	8	10
Textos da antigüidade clásica e a súa pervivencia	1	5	6
Turismo	2	8	10
Xestión sustentable da terra e do territorio	2	8	10

Doutoramento 2023/24: matrícula anticipada para alumnado con estudos alleos ao EEES

O pasado 8 de marzo abriu o prazo para solicitar a matrícula anticipada nos estudos de doutoramento da USC.

Trátase dunha **convocatoria dirixida a alumnado procedente de sistemas educativos alleos ao Espazo Europeo de Educación Superior (EEES)** que posúa un título homologado a un título universitario oficial español ou a outro expedido por unha institución de educación superior pertencente a outro estado membro do EEES ou un título declarado equivalente polo Ministerio de Educación, e que faculte en ambos casos para o acceso a estudos de doutoramento.

Tamén poderá acceder o alumnado de sistemas educativos alleos ao EEES sen necesidade de homologar o seu título, previa comprobación pola universidade de que o título acredita un nivel de formación equivalente aos correspondentes títulos universitarios oficiais españoles e que faculta no país expedidor para acceder ás ensinanzas de doutoramento.

As persoas interesadas poderán facer a reserva de admisión **até o 14 de abril de 2023, ás 23:59 horas**, indicando o PD que se deseja realizar de entre os que figuran na relación de prazas. A admisión tramitarase por orde de solicitud até cubrir as prazas ofertadas entre os alumnos que reúnan os requisitos esixidos.

Quedan excluídos desta convocatoria os estudiantes que teñan residencia en España e os que estean ou tiveran estado matriculados en calquera titulación das tres universidades galegas. Tampouco poden optar os

estudiantes procedentes de sistemas educativos do Espazo Europeo de Educación Superior (EEES). Estes estudiantes poder solicitar a súa admisión pola cota xeral.

O Servizo de Xestión Académica (sxa@usc.es) é o responsable de tramitar este proceso. Unha vez que verifique os datos achegados, pedirá informe á Comisión Académica do Programa de Doutoramento e notificará ao interesado o que proceda.

Recibida a solicitude, e á vista dos datos persoais e académicos declarados, remitiranlle por correo electrónico información sobre a admisión: o custo, importe que debe aboar en concepto de reserva de praza, o formulario de solicitud de equivalencia, calendario académico previsto. Tamén serán informados se deben realizar ou non complementos de formación (máximo de 15 ECTS) e toda aquela información que se considere necesaria.

Para realizar o pagamento, o alumnado poderá acceder á **aplicación de auliquidación** seleccionando a opción de “Servizos Académicos-Doctorado”.

Unha vez notificada a admisión, deberá realizarse a matrícula no prazo fixado.

Para resolver dúbidas de carácter xeral, o persoal interesado pode enviar un correo electrónico ao enderezo doutoramento@usc.es

Máis información
[nesta ligazón](#)

 Ir ao sumario

OPINIÓN

A transferencia de coñecemento e a colaboración como referencias de futuro

Xosé Soengas Pérez

Catedrático de
Comunicación
Audiovisual

«Hoxe en día a tecnoloxía permite traballar a distancia e en simultáneo, por iso é importante fomentar o intercambio entre programas de forma estable e prolongada»

Nun contexto social caracterizado pola innovación e pola transferencia de coñecemento con carácter transversal, os estudos de doutoramento teñen unha oportunidade única para aproveitar as sinerxías que ofrece a tecnoloxía. Unha das prioridades é renovar as estruturas que o precisen e adaptar as formas de traballo de xeito integral ás necesidades académicas, científicas e laborais actuais, pois en moitos casos permanecen características pouco funcionais e mesmo anacrónicas que dificultan o traballo en equipo e o aproveitamento dos recursos humanos e materiais dunha forma óptima. Pero a renovación ten que aplicarse desde o primeiro momento. Nos mecanismos de acceso aos programas áinda están vixentes aspectos obsoletos dunha normativa que obriga a uns trámites innecesarios que dificultan os procesos selectivos e tampouco permiten coñecer con amplitude os intereses científicos do alumnado antes de matricularse.

Outra das características que define moitos programas de doutoramento é a excesiva diversidade de liñas de investigación, que se desenvolven de xeito illado, sen aproveitar os recursos, as ideas e os resultados de unidades de investigación con características similares, que xa están consolidadas noutras universidades españolas ou estranxeiras, con recoñecemento público. Todos os temas poden e deben ser obxecto de estudio, pois a diversidade sempre é enriquecedora e corresponde á Universidade estudar o que acontece en todos os ámbitos, pero tamén cómpre buscar fórmulas para evitar duplicidades innecesarias. Hoxe en día a tecnoloxía permite traballar a distancia e en simultáneo, por iso é importante fomentar o intercambio entre programas de forma estable e prolongada para procurar unha excelencia e unha competitividade que só se poden acadar desde unha colaboración efectiva.

Ir ao sumario

EDIUS NOVAS

Prazos para presentar o Plan de Investigación

O Plan de Investigación é o documento que deberá recoller a metodoloxía que empregará o/a doutorando/a e os obxectivos que se pretenden alcanzar, así como os medios e a planificación temporal para alcanzalos.

CANDO SE TRAMITA?

- Plan de Investigación inicial: No caso de ser este curso 2022-2023 o primeiro ano de matrícula no Programa de Doutoramento, os doutorandos e doutorandas teñen de prazo até o 11 de abril para presentar a través da súa Secretaría Virtual o seu Plan de investigación. Os doutorandos matriculados en segunda convocatoria deberán ter presentado o seu plan antes do 31 de xullo.
- Modificación do Plan de Investigación: Cada doutorando ou doutoranda poderá modificar o seu Plan de Investigación cando o considere necesario.

A non presentación do Plan de Investigación no prazo supón a baixa no programa de doutoramento. Os doutorandos e doutorandas que tiveran avaliación negativa por primeira vez no curso 2022-2023, serán novamente avaliados no vindeiro curso 2023-2024 nas datas que se determinen Ter dous informes anuais consecutivos supón a baixa no programa.

COMO SE TRAMITA?

- Na Secretaría Virtual (no epígrafe «Consulta expediente Doutorado RD99/2011»). Só pode facerse se na aplicación hai constancia da asignación do tutor/a e director/a de tese. Automaticamente, a aplicación poñerá ao dispor do tutor/a ou director/a o Plan de Investigación para a súa avaliación e posterior aprobación pola Comisión Académica do Programa de Doutoramento elixido.

Recoméndase cubrir este documento canto antes dado que é requisito aprobalo para participar en convocatorias de axudas predoutorais.

Máis información [nesta ligazón](#).

34 galardoados/as co Premio Extraordinario de Doutoramento 2020-2021

O Consello de Goberno xa aprobou a proposta definitiva de concesión do Premio Extraordinario de Doutoramento do curso 2020-2021. Unha vez concluídas as alegacións, a EDIUS outorga este recoñecemento a 34 doutores e doutoras da USC, 3 máis que na anterior convocatoria.

O acordo de resolución do Consello de Goberno de concesión destes premios publicarase no Taboleiro de Anuncios Electrónico da universidade compostelá e tamén na páxina web da EDIUS. Contra este acordo de resolución do Consello de Goberno, os interesados poderán presentar recurso potestativo de reposición perante o mesmo órgano no prazo dun mes desde a súa publicación.

O reparto segundo as cinco grandes áreas de coñecemento é o seguinte: 11 persoas de Ciencias e

Enxeñarías; outras 11 de Ciencias da Saúde; 7 de Ciencias Sociais e Xurídicas e 5 de Artes e Humanidades. Por sexo, 24 dos premios corresponden ás teses de doutoramento presentadas por mulleres (o 70,5%), e 10 (29,5%), de homes.

O Servizo de Xestión Académica, unha vez notificado o acordo de resolución pola Secretaría Xeral da USC, será o encargado de notificar aos interesados/as a concesión definitiva do premio e de incorporalo no seu expediente, así como de tratar, a petición do/a interesado/a, a devolución dos prezos públicos pagados para a expedición do título de doutor/a. podes atopar más información [nesta ligazón](#).

A continuación, incluímos a listaxe cos nomes das persoas premiadas nesta última convocatoria:

Artes
e Humanidades

Ciencias
e Enxeñarías

Filoloxía, Filosofía e Lingüística

Cristina Lastres López

Daniela Beatriz Pettersson Traba

Iria De Dios Flores

Filoloxía, Filosofía e Lingüística

Mónica Fernández Armesto

Samuel Nión Álvarez

Biología e Ciencias da Natureza

Andrea Cortegoso Galmán

Alba Lombao Vázquez

Enxeñarías

Stéfano Arellano Pérez

Jorge Alberto Suárez Garea

Física

Hadrián Montes Campos

Ramón Rial Silva

Matemáticas

Ignacio Márquez Albés

Biología e Ciencias da Natureza

Iago Pozo Míguez

Soraya Learte Aymamí

María Vanesa Taboada López

Gabriela Castro Varela

- Clara Domínguez Vivero
Silvia Fernández Martín
Celina Vila Sanjurjo
Antía Lestido Cardama
Saskia Camille Flament Simon
Mallah Narmeen
Andrea López López
Clara López Iglesias
Andrea Luaces Rodríguez
Xosé Manuel Matanza Fente
Ana Oliveira Fernández

Ciencias da Educación e Ciencias da Comunicación

- Maria Cruz Negreira Rey
Ana Vázquez Rodríguez
Gabriela Dolores Míguez Salina

Dereito e Ciencias Políticas

- Daniel Sansó-Rubert Pascual
Daniel González Uriel

Economía

- Maria Concepción Peñate Valentín

Psicología

- Sabela Carme Mallo López

EDIUS **NOVAS**

En marcha a elección de representantes no Comité de Dirección da EDIUS

O 16 de maio escolleranse membros do persoal docente e investigador, estudiantado e persoal de administración.

O pasado 27 de marzo publicouse a convocatoria de eleccións de representantes no Comité de Dirección da Escola de Doutoramento Internacional (EDIUS) dos seguintes sectores:

- Persoal docente e investigador vinculado a programas de doutoramento adscritos á EDIUS
- Estudiantado matriculado nos programas de doutoramento adscritos á EDIUS
- Persoal de administración de servizos que desenvolve a súa actividade na EDIUS

A votación efectuarase o día **16 de maio** de 2023, en horario ininterrompido, desde as 9:00 até as 19:00 horas. O sistema electoral consistirá na emisión de **votos electrónicos** dende un dispositivo conectado a internet até unha urna dixital remota situada nun recinto protexido e baixo a custodia da Comisión Electoral Central da USC. Na pantalla de votación constarán relacionadas as candidaturas proclamadas, así como a opción de voto en branco.

As persoas electoras terán que conectarse a través da súa Secretaría Virtual, ou ben dende a páxina web electoral, na que se habilitará unha ligazón á aplicación de voto. En caso de non poder conectarse, porase en coñecemento da Comisión Electoral Central ou da Secretaría Xeral a efectos de que se tomen as oportunas medidas e resolver a incidencia. A comunicación farase a través da conta de correo evoto@usc.es. Os/as electores/as identificaran coas claves de acceso á Secretaría Virtual.

[Ir ao sumario](#)

Serán electores e electoras elixibles as persoas censadas nos correspondentes sectores, de conformidade coa normativa electoral. A presentación de candidaturas e dos escritos relacionados con esta convocatoria deberá realizarse a través da aplicación electoral: <https://aplicaciones.usc.es/axe/publica> a partir do 18 de abril. O prazo remata ás 14:00 horas do 27 de abril. Para acceder á aplicación electoral os/as electores/as terán que identificarse mediante as chaves de acceso corporativas da USC. O alumnado poderá acceder á aplicación dende a Secretaría Virtual.

A información relativa a este proceso electoral estará a disposición na web da Secretaría Xeral: [Ligazón](#)

Estas son as datas más importantes deste proceso electoral que debedes ter en conta:

Exposición do censo electoral provisional	27 marzo - 31 marzo
Reclamacións ante a Secretaría Xeral contra o censo provisional	27 marzo - 31 marzo
Resolución da Secretaría Xeral sobre rectificación do censo	10 de abril
Recursos ante a Comisión Electoral Central (CEC) contra o censo	11 - 14 de abril
Publicación do censo electoral definitivo	17 de abril
Presentación de candidaturas	18 - 27 de abril
Proclamación provisional de candidatos/as	28 de abril
Recursos ante a CEC contra a proclamación provisional de candidatos/as	2 - 4 de maio
Proclamación definitiva de candidatos/as	5 de maio
Publicación do número de representantes a elixir en cada circunscripción	5 de maio
Sorteo da letra de inicio de inscripción de candidatos/as nas papeletas electrónicas	5 de maio
Campaña electoral	8 - 12 de maio
Xornada de reflexión	15 de maio
Xornada de votación	Martes 16 de maio (desde as 9:00h ata as 19:00h)
Proclamación provisional de candidatos/as electos/as	22 de maio
Recursos ante a CEC contra a proclamación provisional de candidatos/as electos/as	23 - 29 de maio
Proclamación definitiva de candidatos/as electos/as	31 de maio

**Juan José García e
Elena Gómez Rocha**

Socios cofundadores de Nudo Brands Coop. V, un estudio de creación e xestión de marca que desde o comezo se encarga do deseño e edición deste boletín de noticias da EDIUS.

ENTREVISTA

Elena Gómez Rocha e Juan José García Soriano impartiron o curso *Deseño e edición de materiais para presentacións escritas*

Como deseñar unha boa presentación de tese

Como expertos, Elena e Juanjo falan nesta entrevista da importancia do deseño gráfico, da relación dos nativos dixitais e proporcionannos algúns bons consellos que serán de gran axuda á hora de facer a presentación dunha tese.

Que consellos básicos dariades para realizar unha boa presentación dunha tese?

(Elena) O primeiro consello é afastarse da pantalla e trazar o plan con papel e lapis. O deseño dunha presentación debería comenzar por pensar para comprender cales son as necesidades, os obxectivos e considerar o contexto. Unha vez o teñamos claro, empezar a bocetar (seguimos en papel) o que será o esqueleto desa presentación. Todo isto parece algo intranscendente, pero é a parte máis importante. Organización, claridade e concisión. Ah, e práctica! Moitas veces pecamos de coñecer o tema á perfección e por iso deixamos de preparar a presentación e ter moi claro todo aquilo que imos ter que defender.

(Juanjo) O principal consello é seguir un proceso. Comezar parándose a pensar e contestándose ás preguntas base: que, cando, como, quen... Candoo temos que preparar unha presentación queremos comenzar a deseñala, pero non se dedica tempo suficiente á súa preparación. Comprender as necesidades, identificar os obxectivos ou considerar o contexto, antes de empezar a deseñar, farános aforrar tempo e recursos.

Credes que se lle presta a suficiente atención a este aspecto, tanto por parte do tribunal como por parte do doutorando ou doutoranda?

(E) Creo que, en xeral, o deseño de presentacións é unha parte importante da comunicación académica e científica. Unha presentación ben deseñada pode axudar ao doutorando ou doutoranda a transmitir os puntos clave dunha investigación de maneira clara e efectiva. Iso debería ser fundamental para eles. É como o compromiso final a todos estes anos de investigación; a mellor forma de terminar a súa tese cunha defensa perfecta e cunha presentación á altura de tanto esforzo. E por parte do tribunal, ben, sabemos que hai certos criterios que dependen de cada grupo. Pero seguro que calquera persoa agradece unha presentación organizada, visual e perfectamente preparada.

«É como o compromiso final a todos estes anos de investigación; a mellor forma de terminar a súa tese cunha defensa perfecta e cunha presentación á altura de tanto esforzo»

 Ir ao sumario

(J) Non sabería dicirche porque depende moito de cada caso, hai de todo. Pero é verdade que, de forma xeral, non se acostuma dedicar o tempo necesario á parte da presentación. Para mi, é unha parte fundamental, creio que é importante dedicarlle o seu tempo e esforzo. É o punto final a un traballo duro durante moito tempo e, como mínimo, debería ter un resultado á altura.

Cales son as ferramentas más adecuadas para conseguir unha edición clara e atractiva?

(E e J) Aquí estamos os dous de acordo. Como insistimos no curso; non nos fai falta o software ou a ferramenta máis sofisticada. Que a edición e deseño sexan claros e

atraactivos dependen máis do usuario e non tanto da ferramenta. No curso, animamos a todas as persoas a empregar aquela ferramenta coa que se sentiran más cómodas. Canva, presentacións de Google, Power Point... Existen tantas e tan válidas alternativas...

No ámbito da investigación tamén é aplicable iso de que ‘menos é más’?

(E) Nalgúns casos, a simplificación dunha investigación pode ser beneficiosa para a súa comprensión e aplicación noutros campos ou por parte doutros investigadores. E, noutros casos, unha maior complexidade e detalle pode ser necesaria para comprender adequadamente un fenómeno ou para satisfacer os requisitos

dunha investigación específica. Depende tanto da investigación en si mesma como das súas necesidades que aquí non podemos xeneralizar.

(J) Pero se falamos da presentación, si. Sen dúbida. Non hai que poñer todo, hai que sintetizar e xerarquizar a información. Aínda que creamos que si, todo o contido non é importante. Polo menos para preparar unha presentación. Temos que ir ao gran.

De que forma credes que as novas tecnoloxías e o fácil acceso a internet repercutiron no deseño de traballos académicos?

(J) Repercutiu en que hai máis ferramentas á hora de deseñar, pero isto non quere dicir que haxa mellores deseños. Tendemos a crer que, por saber empregar Canva, sabemos deseñar e isto non é así. Debemos coñecer os fundamentos e principios básicos dun bo deseño: retículas, tipografía, cor, ilustración, iconografía... Por moitas ferramentas que existan, se non te preocupas en coñecer sobre isto, de pouco che servirá.

(E) Sinalaría a gran cantidade de ferramentas e recursos que temos ao alcance e a súa democratización, sen dúbida. Pero tamén, a posibilidade de ver como o están facendo outras persoas. No curso sinalamos que unha parte importante do traballo é buscar inspiración, como o están facendo outros investigadores e investigadoras, ver que ferramentas e recursos empregan... Todo isto pode achegarte a conseguir mellores resultados.

Son os ‘nativos dixitais’ mellores deseñando?

(E) Atrévome a dicir que non. A vantaxe que teñen, que non é pouca cousa, é que están en contacto coas ferramentas moito antes. Pero iso non quere

«Non nos fai falta o *software* ou a ferramenta más sofisticada. Que a edición e deseño sexan claros e atractivos dependen más do usuario e non tanto da ferramenta»

dicir que deseñen mellor. Un bo deseñador é alguén ordenado e resolutivo que debe coñecer os fundamentos para poder aplicalos con criterio.

(J) Non o creo. Poden ter máis facilidade á hora de utilizar estas ferramentas, pero é o que comentaba na pregunta anterior. De nada serve saber utilizar unha ferramenta, se non se coñece o básico que debes saber antes de poñerte a deseñar. Ademais, todo é práctica. Dedicarlle o tempo que merece, deseñar é un traballo e hai que dedicarlle esforzo e dedicación se queres mellorar.

A vosa empresa é a encargada de deseñar mensualmente este boletín da EDIUS. Como está resultando a experiencia?

(J) É todo un reto que nos encanta repetir cada mes. Cando nos plantearon o proxecto, encantounos por varios motivos. Por unha banda, porque cremos que é moi necesario que exista un boletín como nEDIUS nunha universidade. É importante esa parte de divulgación de todo o que ocorre e, sobre todo, dos proxectos e todas as persoas que forman parte da escola. E, por outra banda, porque é un boletín que está moi vivo, hai noticias moi diferentes que nos obrigan a activar o noso lado creativo en busca de formas diferentes de deseñar e maquetar a información.

(E) Engadiría que, detrás de nEDIUS, existe todo un equipo que o saca adiante cada mes. Aínda que a nosa parte resulte, quizais, a más visible, o deseño empeza pola coordinación, redacción e revisión de cada unha das noticias que podes ler aquí.

Que tivestes en conta á hora de elixir o deseño destes boletíns?

(E e J) En canto ao deseño, seguimos a identidade visual da USC. A coherencia é algo fundamental e, como bos creadores de marcas, tratamos de mantela para seguir sumando, traballando na mesma dirección, ao universo gráfico da Universidade. A partir de aí, fomos creando o boletín desde cero, establecendo diferentes seccións e formatos en función das necesidades informativas e da natureza de cada noticia, entrevista, reportaxe... Unha das cousas que más nos gusta é o nome do boletín, que xurdíu co grupo de traballo. É algo ben sinxelo e que, cremos, funciona xenial: novas da EDIUS - nEDIUS.

EDIUS **NOVAS**

Ferramentas que nos sirven para traballar mellor en equipo

A coordinadora de Formación da Escola anima a participar nas accións do programa EDIUS-Conecta

Isabel Neira é a coordinadora de Formación da EDIUS. Cando xa estamos na última recta do curso académico, fala da boa acollida que seguen a ter os cursos por parte do alumnado. “Son formacións que xa están bastante asentadas e contan co recoñecemento da comunidade universitaria”, afirma. Neira explica que estas actividades cobren unha eiva que existía. Nos primeiros anos, había unha gran lista de agarda e quedaba moita xente fóra. Agora, os doutorandos e doutorandas saben que case todos os cursos se repiten anualmente polo que, se non é no primeiro ano da súa formación como investigadores, poderá ser no segundo, no terceiro...

Ao seu parecer, estas formacións axudan a que os/as investigadores/as “saian da rutina da tese” e amplíen os seus coñecementos, habilidades e estean ao día coas novas ferramentas que lles axudarán a mellorar.

Ir ao sumario

Este ano, a Escola de Doutoramento da USC puxo en marcha a EDIUS-Conecta, un ambicioso programa que ten como obxectivo achegar ao alumnado e ao profesorado ferramentas de innovación e traballo en equipo que permitan competir nun contorno tan cambiante como o actual. Isabel Neira conta que até o de agora, as actividades programadas non afondaban nas relacións da Escola cara ao exterior. A idea agora é fornecer as relacións, por exemplo, co tecido empresarial. Outra das ideas é “recuperar internamente as reunións físicas e recuperar conexión de reflexións conxuntas”. Neira engade que se trata de organizar un “espazo de encontro de maneira informal sobre temas como a comunicación ou a innovación”.

«Se trata de organizar un espazo de encontro de maneira informal sobre temas como a comunicación ou a innovación»

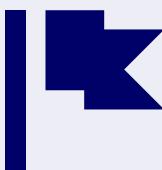
EDIUS-Conecta é un proxecto pioneiro nas universidades de toda España. “Fixemos igual que a Coca Cola, crear a necesidade para sacar adiante esta iniciativa”, que se desenvolverá nos campus de Santiago e Lugo.

EDIUS-Conecta desenvolverá ao longo deste curso catro accións. O primeiro foi, no mes de febreiro, o “*Hackthon Social-Tech*”. Agora, temos por diante un “*Sprint de Innovación*”, seguir cos “Almorzos formativos con...” e o “*EDIUS Mentoring*”.

O programa combina accións para profesorado e alumnado. Os “Almorzos formativos con...” son un punto de encontro para profesores/as no que compartir experiencias e coñecer novas ferramentas e accións a través de profesionais en materia de innovación, transferencia, novas metodoloxías ou comunicación. Isabel Neira recoñece que custa máis mobilizar aos directores/as, tutores/as de teses “porque sempre estamos todos bastante ocupados”. Sen embargo, a coordinadora de Formación da EDIUS anima aos seus colegas a “reflexionar sobre a necesidade de poñer en práctica as chamadas habilidades blandas”, relacionadas coa intelixencia emocional, o pensamento crítico, o liderado, a resiliencia ou a xestión do cambio.

“Tanto ao alumnado como ao profesorado nos custa saír do noso círculo de confort ou disconfort, ver cousas diferentes, coñecer como pensan outras persoas, que cousas se están a investigar...”, afirma Neira. Sen embargo, recoñece que accións como as contempladas no EDIUS-Conecta son moi necesarias para comprobar que “compartimos moitos problemas e coñecelos nos vai axudar a situarnos mellor no mundo. A dotarnos de ferramentas que nos sirvan para traballar mellor en equipo”.

Formación

Actividades Abril 2023

As patentes como elemento de valor estratégico: Ciencias e Enxeñarías

10, 17 e 25 de abril e 8, 15 e 22 de maio de 2023
Aula de formación da EDIUS, Edificio CEA, Parque de Vista Alegre
Matrícula: do 23 ao 30 de marzo de 2023
Horario: de 9:30h a 11:30h

Seminario: “Research and Getting it Published”

11 e 12 de abril de 2023
Aula de formación da EDIUS, Edificio CEA, Parque de Vista Alegre
Matrícula: do 24 ao 31 de marzo de 2023
Horario: 11 de abril de 15:00h a 19:00h (4h) e 12 de abril de 10:00h a 14:00h (4h)

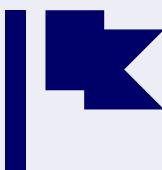
Investigación cualitativa apoiada polo software ATLAS.ti

13 e 14 de abril de 2023
Aula de formación da EDIUS, Edificio CEA, Parque de Vista Alegre
Matrícula: do 27 de marzo ao 5 de abril de 2023
Horario: 13 de abril de 10:00h a 13:30h e de 16:00h a 19:30h e 14 de abril de 10:00h a 13:00h

Como preparar unha carreira académica

20 de abril de 2023
Aula de formación da EDIUS, Edificio CEA, Parque de Vista Alegre
Matrícula: do 10 ao 17 de abril de 2023
Horario: de 17:00h a 21:00h

Formación

Actividades Abril 2023

Introducción á R (Lugo)

20 e 27 de abril de 2023

Presencial e síncrono a través de MS Teams (2 sesiones sincrónicas de 4 horas + 3 horas de trabajo individual). Campus de Lugo

Matrícula: aberta ata o 12 de abril

Horario: 9:30h - 13:30h

Socimetría. A Análise de Redes Sociais como unha técnica diferente para realizar investigacíons

21 de abril de 2023

Aula de formación da EDIUS, Edificio CEA, Parque de Vista Alegre

Matrícula: do 10 ao 17 de abril de 2023

Horario: de 10:00h a 14:00h

Ferramentas dixitais de apoio para desenvolver artigos científicos

21, 27 e 28 de abril de 2023, de 16:00h a 20:00h

Aula da Biblioteca Universitaria de Lugo

Matrícula: do 10 ao 17 de abril de 2023

Horario: de 16:00h a 20:00h

Becoming a Scientific Writer: Putting Why? before How?

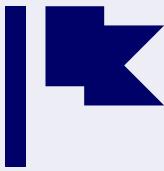
26 de abril de 2023

Aula de formación da EDIUS, Edificio CEA, Parque de Vista Alegre

Matrícula: selección previa

Horario: de 09:30h a 17:30h

Formación

Actividades Abril 2023

Becoming a Scientific Writer: Putting Why? before How?

27 de abril de 2023

Aula de formación da EDIUS, Edificio CEA, Parque de Vista Alegre

Matrícula: selección previa

Horario: de 09:30h a 17:30h

Propiedade industrial e transferencia de tecnoloxía

28 de abril; 5, 12 e 26 de maio; e 2 de xuño de 2023

Aula de formación da EDIUS, Edificio CEA, Parque de Vista Alegre

Matrícula: do 14 ao 21 de abril de 2023

Horario: de 9:30h a 11:30 h

ENTREVISTA

Guadalupe
Jiménez-Esquinas

Guadalupe Jiménez-Esquinas, membro do CIFEX, impartirá en maio un curso sobre ‘*A perspectiva de xénero como modelo de coñecemento*’

«A investigación non pode ser insensible á súa responsabilidade na configuración dunha realidade social máis igualitaria, diversa e xusta»

Teresa Moure e Guadalupe Jiménez-Esquinas, respectivamente directora e integrante do Centro Interdisciplinario de Investigacións Feministas e de Estudos de Xénero (CIFEX), impartirán o vindeiro mes de maio uns cursos sobre “*A perspectiva de xénero como modelo de coñecemento*”, un para alumnado de *Ciencias Sociais e Humanidades* e outro para o de *Ciencias Naturais e Tecnlóxicas*. A matrícula para as dúas formacións abre ao longo deste mes de abril.

Guadalupe Jiménez-Esquinas, profesora de Antropoloxía da USC, explica que o obxectivo é dotar ao alumnado das ferramentas necesarias “para incorporar as variables de sexo e xénero na investigación”. Nesta entrevista, fala, entre outros asuntos, dos principais nesgos sexistas que se atopan no proceso de investigación.

Un curso sobre perspectiva de xénero centrado nas ciencias naturais e tecnoloxías e outro, nas ciencias sociais e humanas. Por que é necesaria esta diferenciación?

Estes dous cursos oriéntanse a dotar ao alumnado das ferramentas necesarias para incorporar as variables de sexo e xénero na investigación. O obxectivo fundamental é desenvolver investigacións de más calidade, más significativas e completas, conscientes dos nesgos e valores sexistas que afectan de maneira negativa á produción de coñecemento. Nin as ciencias sociais e humanidades, nin as ciencias naturais e tecnlóxicas poden ser “cegas ao xénero”: cómpre unha participación paritaria na investigación, en pé de igualdade, así como incluír esta perspectiva en todas as fases do proceso da investigación. Ademais lebramos que é un imperativo legal incorporar a igualdade de xénero en calquera investigación realizada con cartos públicos. Entón, ambos os dous cursos comparten as mesmas bases mais decidimos dividirnos para poder focalizar en cada ámbito disciplinar e afondar naqueles coñecementos que lles podan ser útiles (preguntas de investigación, metodoloxías, estratexias de difusión, exemplos prácticos, lecturas seleccionadas, etc.).

[Ir ao sumario](#)

Cales son os principais nesgos sexistas no proceso de investigación?

Hai distintos nesgos no proceso de investigación. A socióloga Margrit Eichler (1991) detectou até sete nesgos que se poden dar na investigación ao non incorporar a perspectiva de xénero. O máis coñecido é o nesgo androcéntrico, no que o punto de vista e o marco de referencia é exclusivamente masculino. Isto leva á construcción simbólica dos homes como suxeitos activos e tamén á banalización dos intereses das mulleres. Esta perspectiva impõe habitualmente como a neutra, cando é parcial. Derivado do anterior está o nesgo de sobrexeneralización no que, tomando como referencia a experiencia masculina, explícase todo o fenómeno social xeneralizando dita experiencia ao conxunto da sociedade.

«A socióloga Margrit Eichler (1991) detectou até sete nesgos que se poden dar na investigación ao non incorporar a perspectiva de xénero. O máis coñecido é o nesgo androcéntrico, no que o punto de vista e o marco de referencia é exclusivamente masculino»

Hai máis...

Si. A insensibilidade de xénero consiste en ignorar o sexo e o xénero como variables relevantes para as investigacións, considerándose que a propia investigación é neutra. Dobre estándar o dobre “rasero”, no que ao analizar, tratar, medir ou avaliar condutas ou situacións idénticas para os distintos sexos con criterios diferentes. Outro sería o nesgo de considerar determinadas accións ou actitudes más características ou apropiadas para un determinado sexo ou como “propias do seu sexo”. O nesgo de dicotomía ou binarismo, que consiste en identificar só dúas categorías en canto ao sexo e ao xénero e representalas como alteridades radicais ou categorías opostas, sobredimensionando as diferenzas. Por último está o nesgo do familismo, que consiste en tratar á familia como unidade mínima de análise, ignorando e homoxeneizando aos membros que a componen.

No curso vai falar de epistemoloxías feministas e epistemoloxías contrahexemónicas. En que se diferencian?

A epistemoloxía é unha rama da filosofía que se ocupa do estudo do coñecemento (modo de obtención, contextos de xustificación, carácter de obxectividade e universalidade, etc.), as metodoloxías e teorías científicas. Tanto a epistemoloxía feminista como as contrahexamónicas (queer, do sur, decoloniais, etc.) poden enmarcarse nas epistemoloxías críticas.

Ambas as dúas subliñan os distintos nesgos existentes na producción de coñecemento así como as dinámicas sociais de poder que afectan ao mesmo. Con distintos enfoques, as epistemoloxías críticas defenden que a producción de coñecemento “hexemónica” non é neutral ou independente das dinámicas de discriminación e exclusión social e acepta que toda forma de coñecemento é situacional e reflicte a posición do/a investigador/a nun determinado momento histórico e contexto sociocultural. As principais diferenzas están nos distintos eixes de poder que se consideran que interveñen na producción de coñecemento (sexo, xénero, etnia, colonialidade, clase social, identidade, corporalidade, etc.).

Como podemos incorporar o enfoque de xénero na investigación?

En primeiro lugar, sendo conscientes de que a nosa investigación non é allea ao sistema sexo/xénero e aos distintos nesgos, xerar un marco que promova a igualdade de oportunidades así como incorporar a perspectiva de xénero nos contido da investigación. Dentro do proceso de investigación ou, mellor dito, xa antes de poñernos a investigar, sería interesante repensar as prioridades na investigación, por que factores poden estar influenciadas (financiación, intereses corporativos, carreiras profesionais, experiencias persoais). O que se considera interesante investigar ou non, o que se financia, o que se promove, está influído polo sistema sexo/xénero.

A dinámica é a mesma en todas as fases?

Na fase de ideas e hipóteses debemos preguntarnos se existe unha situación de partida desigual ou un impacto diferencial en relación ao xénero, ou en que medida as relacións de xénero afectan ao obxecto de estudio. As preguntas de investigación tamén teñen un impacto directo

na investigación. Cómpre preguntarse cal é o estado da cuestión, que publicaron autores e autoras, que hai previamente en materia de xénero, se podemos estar incorporando algún nesgo, se omitimos algún grupo relevante de suxeitos de investigación e como fortalecer a investigación.

E con respecto á metodoloxía?

Temos que atender ao equilibrio de xénero das nosas mostras, evitando sobrexeneralizar os resultados, prestar atención ao sexo/xénero de quien investiga e se isto pode incidir nos resultados. Recomilar, por suposto, aqueles datos e variables que podan ser relevantes en relación ao xénero. Por último, na fase de difusión e transferencia, coidamos os resultados e interpretacións feitas así como as representacións visuais e lingüísticas para que sexan inclusivas de toda a diversidade.

«Temos que atender ao equilibrio de xénero das nosas mostras, evitando sobrexeneralizar os resultados»

Poden os traballos de investigación ser alleos á linguaxe inclusiva?

Moitas veces se fala da linguaxe inclusiva como unha banalidade, mais sabemos que ten moi-tísima importancia tanto na representación da sociedade así como na producción dos marcos identitarios, dos modelos de interpretación e, así, dos comportamentos e relacións sociais. Está demostrado que a linguaxe é un factor chave nas actitudes culturais e sociais, perpetúa estereotipos de xénero así como pode invisibilizar as grandes proporcións da nosa sociedade, con efectos negativos reais e taxibles. A investigación non pode ser insensible á súa responsabilidade na producción de coñecemento, na procura da máxima calidade posible, así como na configuración dunha realidade social máis igualitaria, máis diversa e máis xusta.

II Xornadas Internacionais de Iniciación á Investigación en Estudos da Literatura

As II Xornadas Internacionais de Iniciación á Investigación en Estudos da Literatura son a continuación dunha iniciativa nada en 2022 a partir dunha idea dos promotores Eduardo Aceituno Martínez (Universidade de Granada) e David Lea (USC).

Esta actividade foi impulsada pola coordinadora do programa de doutoramento en Estudos da Literatura e da Cultura, Soledad Pérez-Abadín, do que ambos os dous promotores forman parte.

O obxectivo destas xornadas é servir de encontro para novos/as investigadores/es de diferentes nacionalidades que queiran compartir as súas investigacións con outros doutorandos e doutorandas nas mesmas etapas iniciais da Academia. Así mesmo, o encontro propicia un lugar de intercambio con expertos e expertas de longa traxectoria no eido investigador que complementan a experiencia con conferencias plenarias e espazo de debate posterior coa audiencia.

Esta segunda edición contou coa presencia de Susana Araújo (Universidade de Lisboa), Margarita Santos Zas (USC), Enrique Santos Unamuno

(Universidade de Extremadura) e Javier Helgueta Manso (UNAM). Nas sesións plenarias expuxeron as súas aportacións á actualidade do eido literario e cultural dende a perspectiva das humanidades contemporáneas.

Os promotores desta segunda edición das xornadas agradece o “traballo incansábel” levado a cabo polo comité organizador, constituído por Ana Bustelo Vega, Gisella Costas López, Silvia Ferrannini, Paula Gregores Pereira, David Lea, Katherine Loureiro, Belén Quinteiro Pulleiro e Aira I. Rego Rodríguez. Ademais, destacan a “inestimábel guía” da coordinadora Soledad Pérez-Abadín. A conclusión destas Xornadas, cumprindo co obxectivo de transferencia cultural á sociedade e á comunidade universitaria, culmina coa publicación dunha obra colectiva na que se recollen todas as aportacións das persoas participantes nas mesmas.

EDIUS NOVAS

Bota a andar a Cátedra Institucional en Patrimonio Cultural Dixital

A Conferencia de Reitores das Universidades e Institutos Politécnicos do Suroeste Europeo (CRUSOE), constituída polas universidades de Galicia, Castela e León, Asturias, Cantabria, así como as rexións norte e centro de Portugal, participa na creación da Cátedra Institucional en Patrimonio Cultural Dixital. A Cátedra nace coa finalidade de fomentar a docencia, a investigación e difusión dos coñecementos neste ámbito. Focalízase no acervo patrimonial e cultural da eurorexión SOE, unha referencia de ámbito mundial con varias cidades e lugares recoñecidos como Patrimonio da Humanidade pola UNESCO. Así mesmo, servirá como instrumento para favorecer a colaboración entre persoal investigador, profesorado e profesionais de renome internacional, tanto cos das

institucións pertencentes á CRUSOE, como con aqueles pertencentes ao sector público e privado e vencellados aos diferentes ámbitos e áreas de impacto e interese no Patrimonio Cultural Dixital. Máis información [nesta ligazón](#).

Reunión informativa do programa Estudos da Literatura e da Cultura

A coordinadora do programa Estudos da Literatura e da Cultura organiza unha sesión informativa, destinada aos candidatos á admisión para o vindeiro curso 2023-2024. Celebrarase o xoves 4 de maio de 2023, no Salón de Graos da Facultade de Filoloxía, con posibilidade de conexión telemática.

A reunión ten como finalidade informar aos candidatos e candidatas dos procesos administrativos para solicitar a admisión e dos aspectos académicos deste programa de doutoramento e, en xeral, do que supón a realización dunha tese de doutora-

mento. Concederase especial atención á rolda de preguntas e intervencións, co fin de resolver as posibles dúbidas. Recoméndase que previamente se consulte a [páxina web da EDIUS](#), especialmente o [apartado de ADMISIÓN](#), con información exhaustiva e detallada de todos os trámites e documentación necesarios. Calquera problema ou dúbida que se atope na páxina poderá ser comentada na reunión prevista.

Para calquera dúbida, este é o correo da coordinadora: pd.literaturaecultura@usc.es.

[Ir ao sumario](#)

EDIUS   **NOVAS**

O profesor Federico Martinón ingresa na Real Academia de Medicina de Galicia como académico numerario

O profesor da USC, Federico Martinón Torres, ingresa este venres 24 na Real Academia de Medicina de Galicia como académico numerario da cadeira de Pediatría. Martinón é responsable do grupo de investigación Coidados Intensivos, Intermedios e Urxencias Pediátricas do departamento de Ciencias Forenses, Anatomía Patolóxica, Xinecoloxía e Obstetricia e Pediatría da USC. Tamén é xefe de Pediatría e director de Pediatría Traslacional e Enfermidades Infecciosas no Hospital Clínico Universitario de Santiago.

A súa tese de doutoramento defendida na USC titulouse “Heliox y bronquiolitis aplicación de una mezcla gaseosa de baja densidad en el tratamiento de la bronquiolitis aguda del lactante”. Os seus principais intereses de investigación son as vacinas, enfermidades infecciosas, enfermidade meningocócica, xenética do hóspede e biomarcadores. Máis información [nesta ligazón](#).

[Ir ao sumario](#)

Álvaro Ordóñez gaña o premio á mellor tese de teledetección 2021

Álvaro Ordóñez, investigador colaborador do entro Singular de Investigación en Tecnoloxías Inte-lixentes da USC (CiTIUS) recibiu o premio á mellor tese de teledetección de 2021. Na sexta edición destes galardóns que concede o capítulo español do IEEE-GRSS (Sociedade de Xeociencia e Teledetección) do IEEE (*Institute of Electrical and Electronics Engineers*, asociación mundial de enxeñeiros dedicada á normalización e o desenvolvemento en áreas técnicas), o xurado quixo remarcar a calida- de dos traballos presentados, destacando que “su- puxeron interesantes achegas ao campo científico da computación, así como ao do sensado remoto”.

A tese de Álvaro Ordóñez, titulada Efficient Registration of Multi and Hyperspectral Remote Sensing Images on GPU e dirixida polos profesores da USC Dora Blanco, investigadora vinculada do CiTIUS, e Francisco Argüello, abordou duran- te os últimos anos o desenvolvemento de algo- ritmos eficientes para aliñar automaticamente imaxes multi e hiperespectrais de teledetección.

A idea orixinal xurdiu da necesidade de dispoñer de algoritmos que permitisen aproveitar a gran cantidade de información contida neste tipo de imaxes: tratábase de desenvolver ferramentas capaces de procesar a enorme cantidade de datos que se capturan diariamente sobre o planeta, tanto dende satélites como dende UAVs (drons) ou aviões. Máis información [nesta ligazón](#).

Teses

Marzo 2023

Los derechos del buen vivir en el sistema constitucional ecuatoriano

DIEGO ANDRADE ARMAS

Director/es: José Julio Fernández Rodríguez

PD: Dereito

Data: 01/03/2023 - Presencial

Resumo:

En el año 2008 se promulgó la nueva Constitución ecuatoriana, la misma que, por lucha de varios pueblos y nacionalidades indígenas del Ecuador, introdujo el Sumak Kawsay o en castellano “Buen Vivir”, como una lucha milenaria y en base a su cosmovisión de ver al mundo: el respeto a la naturaleza, el respeto a sus congéneres y el espeto así mismos. Este Buen Vivir contiene además derechos constitucionales que conforman el Título II, capítulo segundo de la Carta Magna. Derechos relacionados con los llamados de segunda generación. En base a un recorrido histórico sobre el Buen Vivir y la evolución de los Derechos, se desarrolló este trabajo.

Fatty acids contribution of bovine and maternal milk to humans: assessment and influential factors

ROCÍO BARREIRO TOMÉ

Director/es: Alberto Cepeda Sáez, Patricia Regal López

PD: Innovación en Seguridade e Tecnoloxías Alimentarias

Data: 01/03/2023 - Virtual

Resumo:

The fatty acids occurring in mammalian milk are one of the most studied components for their effects in human health. Several endogenous and exogenous factors can vary their levels in milk, making this food more beneficial or harmful to the human organism. In this Doctoral Thesis project, the fatty acid profiles of the three types of milk most consumed by humans, i.e. bovine milk, breast milk and/or infant formula, were analysed in detail. Diverse influential factors have been investigated, and their composition has been compared and discussed to assess the adaptation of each type of milk to the specific dietary requirements of humans.

Teses defendidas en marzo

Hittite Emotions in Lexical and Semantic Grounds A research into the history of emotions through the hittite records

JOÃO PAULO TEIXEIRA DA SILVA GALHANO

Director/es: José Virgilio García Trabazo, Nuno Manuel Simões Rodrigues

PD: Textos da Antigüidade Clásica e a súa Pervivencia

Data: 02/03/2023 - Presencial

Resumo:

The present research observes and evaluates Hittite lexical sensibility to emotions, therefore it is an examination of Hittite ability or capacity to lexicalize what we nowadays label emotions. After some theoretical backgrounds about emotion researches, and this in particular, the work follows with the identification of the relevant lexical units, the recollection of its previous interpretations and translations into modern languages, the loci of the attestations, text transliterations and translations wherein the attestations occur, and analytical commentaries, encompassing: a descriptive semantics of the general concept under analysis; critical review of previous translations into modern languages; discussion of special semantic contents, including its somatic relevancy; semantic evaluation of Akkadian and Sumerian glosses (occasionally also Phoenician); syntactical and aspectual notes; and the linguistical appraisal of the lexemes derivatives and origin (Proto-Indo-European or not), *inter alia*.

Misticismo, ironía e humor na obra de Søren Kierkegaard

ALIPIO SANTIAGO DACOSTA

Director/es: Óscar Parcero Oubiña

PD: Filosofía

Data: 02/03/2023 - Semipresencial

Resumo:

Neste traballo aborda a posibilidade dunha interpretación relixiosa da produción kierkegaardiana, que sexa á vez compatible co dominio da ironía sobre a produción. Para isto será necesario mostrar que a ironía e a comunicación indirecta poderían funcionar precisamente como medios para a edificación relixiosa, especificando unha comprensión acerca do significado da negatividade infinita da ironía. Un estudo das críticas de Kierkegaard ó misticismo, ou máis particularmente, á idea de que sería posible unha relación inmediata entre o individuo e Deus, servirá para aclarar, mediante o contraste, a especificidade da propia concepción kierkegaardiana acerca da relación entre o individuo, Deus e o próximo, tamén co propósito de considerar ata que punto resultaría posible falar dunha mística especificamente kierkegaardiana.

Teses defendidas en marzo

Lifestyle and psychologic factors, and pain: A Meta-Analysis and cohort study

ROYA KARIMI

Director/es: El Bahi Takkouche Souilamas, Saharnaz Nedjat

PD: Epidemiología e Saúde Pública

Data: 03/03/2023 - Presencial

Resumo:

Chronic pain is one of the leading causes of healthcare seeking. It is a multidimensional experience affected by biological, physiological, psychological, social, and contextual factors. In this doctoral thesis, we conducted a dose-response meta-analysis to assess the effect of alcohol consumption on chronic pain. Also, we evaluated the direct and indirect effects of depression on pain through sleep disturbance using a two-stage meta-analytic structural equation modeling. Furthermore, we conducted a cohort study to assess the impact of the health-related quality of life (well-being) on chronic pain incidence. Finally, we evaluated the causal role of covariates in the association between physical well-being and chronic pain through mediation analysis and stratum-specific analysis.

Documentos portugueses (1271-1285): edição, estudo linguístico e glossário

MARTA DANIELA PESSEGUEIRO VEIGA DOS SANTOS AFONSO

Director/es: José Antonio Souto Cabo, Xosé Luis Regueira Fernández (titor)

PD: Lingüística

Data: 03/03/2023 - Presencial

Resumo:

Partindo da constatación da necesidade de ter dispoñíbeis e editadas as fontes para estudos sobre a lingua de períodos pretéritos, presentamos nesta tese 247 textos non-literarios, producidos entre 1271-1285, orixinarios da rexión portuguesa (actual), e conservados no Arquivo Nacional Torre do Tombo. Os documentos foron obxecto de unha dupla edición, polo cal se presenta unha reflexión inicial sobre as metodoloxías da edición. Ofrecece tamén un pequeno estudo sobre a lingua dos textos (especialmente sobre algúns aspectos grafemáticos), así coma un glosario das formas alí presentes.

Autoperceção e Impacto na Intervenção - Estudo Qualitativo-Ansiedade, Depressão, Anorexia Nervosa e PIAER

SUSANA MARIA FERNANDES DA SILVA ALBUQUERQUE NEIVA

Director/es: Emilio Gutiérrez García

PD: Neurociencia e Psicoloxía Clínica

Data: 08/03/2023 - Virtual

Resumo:

Estudo qualitativo. Percepción dos individuos do seu próprio proceso terapéutico. 33 participantes con Perturbações de Ansiedad, Depresión, Anorexia Nervosa e PIAER. Os participantes referiram o desejo de melhorar/não causar sofrimento a familiares e a disponibilidade de suporte social/ emocional, como os factores que os motivaram a procurar ayuda e a permanecer no proceso terapéutico. 100% dos participantes consideraron que o profesional com determinadas qualidades profesionais e pessoais foi o aspeto mais relevante para determinar as posibilidades de sucesso da intervención.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en marzo

How crowdsourcing impacts prices and customer satisfaction: the Airbnb case

ANTÓNIO PEDRO GONÇALVES NUNES

Director/es: Maria Luz Loureiro Garcia, Xose Anton Rodriguez Gonzalez

PD: Análise Económica e Estratexia Empresarial

Data: 08/03/2023 - Virtual

Resumo:

The travel accommodation industry has changed drastically due to the sharing economy. This sharing economy depends significantly on crowdsourcing in the form of quantitative and qualitative reviews. In this thesis, we study the impact of expressed sentiments in the text reviews on listing prices; we explore differences in the factors that lead to satisfaction according to customer origin and the effects of external shocks on Airbnb's prices. We employ NLP to extract the sentiment and emotion scores to be modeled as a function of different characteristics and geophysical information. Our study provides an important contribute to the research on pricing and customer satisfaction in the sharing economy by finding a significant effect of the expression of positive sentiments on prices, describing the differences in the factors that lead to satisfaction according to customer origin, and revealing that guests moved away from main municipalities and valued listings with more bedrooms during the Covid-19 pandemic.

Desarrollo de las capacidades de argumentación en ciencias de la naturaleza y educación ambiental

FRANCISCO SÓNORA LUNA

Director/es: Isabel García-Rodeja Gayoso

PD: Educación

Data: 09/03/2023 - Presencial

Resumo:

Esta tese ten por finalidade coñecer como os estudantes desenvolven a capacidade de elaborar argumentos e modelos en actividades de argumentación relacionadas con temáticas ambientais en diferentes escenarios. Analízase o discurso dos estudantes, en concreto analizamos os patróns discursivos, os tipos de interacción na construcción de argumentos e os modelos construídos por parte do alumnado de secundaria. Os participantes son estudantes de 3º de ESO (2 casos sobre CC. do solo) e de 1º de Bacharelato (4 casos sobre cambio climático). Os resultados mostran que as interaccións na co-construcción de argumentos modifican os roles tradicionais escolares, situando ao docente como orientador, alentando aos estudantes para razoar e discutir a favor da construcción de argumentos. O desenvolvimento das capacidades de argumentación levan parellos procesos de modelización que en algúns casos logran evolucións significativas dende modelos iniciais incoherentes, que co desenvolvimento das capacidades de co-argumentación, poden chegar ata modelos coerentes para a ciencia escolar.

Teses defendidas en marzo

Presentación y análisis de viabilidad de una nueva tipología de muelle: el Pilote-Lámina

EMILIO FERNANDO GARCÍA GARCÍA

Director/es: Alberte Castro Ponte, José Gregorio Iglesias Rodríguez

PD: Enxeñaría para o Desenvolvemento Rural e Civil

Data: 10/03/2023 - Presencial

Analysis of the processing of complex recombination intermediates by structure-selective endonucleases

RAQUEL CARREIRA RODRÍGUEZ

Director/es: Miguel González Blanco

PD: Medicina Molecular

Data: 10/03/2023 - Presencial

Resumo:

En esta tesis, se presenta una nueva tipología de obra de atraque denominada Pilote-Lámina basada en el funcionamiento conjunto de pilotes y elementos tipo lámina que trabajan a tracción. Se analizará la viabilidad de esta nueva tipología teniendo en cuenta diversos puntos de vista, entre ellos: características geométricas y mecánicas de los diferentes elementos, funcionamiento estructural, procedimiento constructivo, análisis económico y medioambiental, etc. mediante el empleo de diferentes herramientas de análisis entre la que se incluye la construcción de un prototipo a escala real en un puerto del sistema portuario gallego. Una vez hecho el análisis anterior se comparará su comportamiento con otras tipologías existentes.

Resumo:

DNA repair by homologous recombination involves the formation of branched intermediates that can constitute a source of genome instability when untimely processed. To prevent these structures from interfering with chromosome segregation, cells rely on the action of the structure-selective endonucleases Mus81-Mms4 and Yen1. Here, we employed a biochemical approach to show that both endonucleases can process the central intermediate of this pathway, the displacement loop (D-loop). Using synthetic and enzymatically reconstituted D-loops, we mapped their incision sites and recapitulated for the first time the formation of a half-crossover precursor in vitro. This implies that the concurrent action of Mus81-Mms4 and Yen1 on a D-loop may lead to the generation of complex chromosomal rearrangements.

Teses defendidas en marzo

Preclinical imaging and biodistribution studies of lipid nanoemulsions

SANDRA DÍEZ VILLARES

Director/es: María de la Fuente Freire, Rafael López López (titor)

PD: Medicina Molecular

Data: 10/03/2023 - Presencial

Resumo:

Over the past two decades, nanomedicine has shown great promise for changing the paradigm of conventional medicine. However, the translation rate of nanomedicines from basic scientific research to clinical application remains relatively low. One of the major concerns for the effective clinical translation is the insufficient understanding of the nanomedicines in vivo behavior. In this regard, non-invasive imaging is emerging as a promising avenue to address this issue, offering attractive possibilities to monitor the nanoparticle pharmacokinetic profile, the drug delivery process, or the target site accumulation. Within this framework, the main objective of this thesis is the tailoring of sphingomyelin nanoemulsions with imaging agents (e.g., MR contrast agents, radionuclides, and fluorophores) to explore their in vivo behavior in preclinical models. Biodistribution studies of labeled sphingomyelin nanoemulsions demonstrated their versatility to be adapted for different medical needs and provided valuable information about the in vivo fate of these novel nanoplatforms. Altogether, this thesis sheds light on the potential of these lipid nanoemulsions as translational nanomedicines and opens a gate for the development of further preclinical nanotheranostics.

Anafilaxia por Vespa velutina nigrithorax: estudio molecular y su aplicación clínica

VIRGINIA RODRÍGUEZ VÁZQUEZ

Director/es: Mª Del Carmen Vidal Pan

PD: Investigación Clínica en Medicina

Data: 14/03/2023 - Presencial

Resumo:

La Vespa velutina es una especie de himenóptero invasora que está provocando reacciones alérgicas graves en nuestra población. Esta tesis estudia el perfil de sensibilización de los pacientes que han padecido una anafilaxia tras la picadura de Vespa velutina, identificar los alérgenos de Vespa velutina y su actividad biológica, y comprobar la respuesta terapéutica empleando el veneno de una especie próxima. Los resultados evidencian que el 100% de los pacientes presentan IgE frente a Vespuila spp, que los estudios de inhibición confirman que es el sensibilizante primario. Vespv 5, antigeno 5, es el alérgeno mayor. Vespv 1, fosfolipasa A1, está glicosilada. Tanto Vespa velutina como nVesp v 1 y nVesp v 5 son capaces de activar a los basófilos. Tras 12 meses, la inmunoterapia con Vespuila spp induce cambios en los niveles de IgE (disminución) e IgG4 (aumento) específica a Vespa velutina.

 [Ir ao sumário](#)

Teses defendidas en marzo

Interacción de quirópteros y parques eólicos en Galicia: modelos predictivos de actividad, estimas de mortalidad e identificación de áreas sensibles

FRANCISCO M. ARCOS FERNÁNDEZ

Director/es: Andrés Baselga Fraga, Hugo Emanuel Vitorino Rebelol

PD: Biodiversidade e Conservación do Medio Natural

Data: 15/03/2023 - Presencial

Predictores de fragilidad cognitiva en una muestra de adultos mayores portugueses

PEDRO AFONSO GASPAR

Director/es: David Facal Mayo, Onesimo Juncos Raban

PD: Desenvolvimento Psicológico, Aprendizaxe e Saúde

Data: 16/03/2023 - Presencial

Deseando a la mujer fuerte. Presencias y ausencias iconográficas de las Mujeres Fuertes del Antiguo Testamento en la pintura española del Seiscientos

BEGOÑA ÁLVAREZ SEIJO

Director/es: Juan Manuel Monterroso Montero, Álvaro Pascual Chenel

PD: Historia, Xeografía e Historia da Arte

Data: 16/03/2023 - Semipresencial

Resumo:

La energía eólica es limpia en lo que se refiere a la emisión de CO₂ a la atmósfera, pero responsable de la muerte por colisión de miles de murciélagos en todo el mundo. Comprender la variabilidad en la actividad de los murciélagos en las áreas ocupadas por parques eólicos, es fundamental para evaluar y corregir el riesgo de que sucedan interacciones negativas con los aerogeneradores. En Galicia, a pesar del amplio desarrollo eólico experimentado en los últimos 20 años, no existe evaluación alguna sobre la relación de los murciélagos con los parques eólicos. En esta tesis doctoral se analiza el efecto ejercido por variables meteorológicas, temporales, espaciales y descriptoras del paisaje en la actividad de los murciélagos en 7 parques eólicos del sur de Galicia.

Resumo:

Objetivos. Estimar la prevalencia de la fragilidad cognitiva reversible (FC-R) y potencialmente reversible FC-PR) en una muestra portuguesa de adultos mayores y explorar las asociaciones entre estos fenotipos y los factores demográficos, comorbilidad, apoyo social, salud mental y reserva cognitiva. Método. Se evaluaron física y psicológicamente 250 personas residentes en la comunidad de 60 años o más, sin demencia ni enfermedades neurológicas o psiquiátricas. Resultados. La prevalencia de FC-R fue 14% y de FC-PR 15,2%. La regresión logística mostró que edad, sexo, comorbilidad, apoyo social, salud mental y reserva cognitiva, predicen conjuntamente la FC-R y FC-PR. Conclusión. Se recomienda evaluación precoz y promoción de la salud mental y reserva cognitiva para prevenir la fragilidad cognitiva en adultos mayores.

Resumo:

El presente trabajo pretende estudiar las presencias y ausencias iconográfica de las mujeres fuertes del Antiguo Testamento en la pintura española realizada durante el Seiscientos, entendiendo dicha invisibilidad como un producto directo de una sociedad marcadamente patriarcal y cerrada que relegó a la mujer a un segundo plano. A través del estudio de la pintura desde una perspectiva de género, como construcción cultural, podemos comprender los modelos de masculinidad y feminidad que eran impuestos a la población española de la Edad Moderna; modelos que han condicionado el modo de pensar el género y la feminidad, y cuya herencia podría llegar a rastrearse hasta nuestros días.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en marzo

Helix induction mechanisms in poly(phenylacetylene)s bearing oligopeptides as pendants

ELENA RIVADULLA CENDAL

Director/es: Félix Manuel Freire Iribarne, Emilio Quiñoa Cabana

PD: Ciencia e Tecnoloxía Química

Data: 17/03/2023 - Presencial

Resumo:

The helix is one of the topological structures and it is inherently chiral; therefore, a large number of artificial helical polymers with controlled helicity have been synthesized, not only to mimic biological helices, but also to develop chiral materials with functionality. More specifically, poly(phenylacetylene)s (PPA)s are a family of dynamic helical polymers where the screw sense and/or elongation of the backbone can be modified by the action of different external stimuli such as pH, temperature or polarity of the solvent. However, dynamic helical polymers bearing multi-chiral pendants in which the power of the chiral center located at a remote position remains unexplored. This thesis is focused on the development of new synthetic chiral materials based on poly(phenylacetylene)s (PPA)s bearing multi-chiral pendant groups. Their structure, Dynamic behavior, chiral information transmission mechanisms and stimuli-responsive properties were studied, leading to promising new materials for the future rational design of novel smart materials with specific properties.

Secondary students' epistemic performances in argumentation and inquiry practices within the context of food safety

LUCÍA CASAS QUIROGA

Director/es: Beatriz Crujeiras Pérez, Elena Fernández Rey (titora)

PD: Educación

Data: 17/03/2023 - Semipresencial

Resumo:

O obxectivo principal desta tese é analizar os desempeños do alumnado nas prácticas científicas de indagación (análise de investigación científicas) e argumentación (avaliación do coñecemento en base a probas) durante a súa participación nunha secuencia de actividades baseada en seguridade alimentaria e emergencias sanitarias de orixe alimentario. Tamén se analiza o coñecemento epistémico necesario para unha participación axeitada do alumnado en ditas prácticas. Esta investigación sitúase dentro da metodoloxía cualitativa, e mais específicamente no estudo de caso. A estratexia empregada para a análise dos datos obtidos é a análise de discurso, coa conseguinte construción das rúbricas necesarias para dar resposta aos obxectivos de investigación.

Teses defendidas en marzo

Nuevas Aproximaciones para Hacer Frente al Desafío de la Ineficacia de los Antibióticos Frente a las Superbacterias

ÁNGELA RODRÍGUEZ COSTA

Director/es: Concepción González Bello

PD: Ciencia e Tecnoloxía Química

Data: 17/03/2023 - Presencial

Resumo:

Esta tesis se centra en el desarrollo de nuevas entidades químicas con un mecanismo de acción alternativo capaz de hacer frente al desafío de la resistencia de los antibióticos frente a las superbacterias. Nos hemos propuesto llevarlo a cabo mediante: (1) el desarrollo de inhibidores de la glutamato-5-quinasa, enzima esencial en *Mycobacterium tuberculosis*, causante de la tuberculosis y uno de los patógeno prioritario según la OMS; (2) la inhibición irreversible del enzima deshidroquinasa tipo I, una diana prometedora para el desarrollo de fármacos antivirulencia ya que actúa como un factor de virulencia in vivo, y está presente en bacterias patógenas relevantes como *Escherichia coli*, *Staphylococcus aureus* y *Salmonella typhi*; y (3) moduladores del receptor LasR, el regulador maestro de detección del quórum en *Pseudomonas aeruginosa*. Este receptor regula la expresión de más de 300 genes asociados a procesos celulares importantes que incluyen virulencia, resistencia a antibióticos y formación de biopelículas, todos ellos relacionados con la capacidad de la bacteria de causar infección

Teoría Y Métodos Para La Elaboración De Corpus Orales: La Entrevista Sociolingüística

ALBA FERNÁNDEZ SANMARTÍN

Director/es: María Victoria Vázquez Rozas, Guillermo Antonio Rojo Sánchez

PD: Lingüística

Data: 21/03/2023 - Presencial

Resumo:

En esta tesis se expone un análisis detallado e integrador de la entrevista sociolingüística en sus distintas vertientes, que busca dar respuesta a ciertos puntos conflictivos que han permanecido sin resolver durante décadas. Tras una primera parte de corte teórico, en la que se sitúa la entrevista en el panorama de los métodos de obtención de datos orales, se presenta un segundo bloque de corte práctico, centrado en dos aspectos: la descripción de la metodología de entrevista libre, señalada como posible solución a la paradoja del observador, y el análisis de la huella de la observación en materiales obtenidos mediante diferentes métodos de entrevista. Ambos aspectos se abordan desde un punto de vista empírico y contrastivo.

Teses defendidas en marzo

Quantification methods of PET biomarkers in Alzheimer disease

FRANCISCO JAVIER LÓPEZ GONZÁLEZ

Director/es: Pablo Aguiar Fernandez,
Jesús Silva Rodríguez

PD: Neurociencia e Psicoloxía Clínica

Data: 22/03/2023 - Presencial

Longitudinal predictive models of emotional and conduct problems from early childhood: Examining reciprocal relationships of family variables and child emotion regulation

MARIANA AIMÉ CASTRO ISDAHL-TROYE

Director/es: Estrella Romero Triñanes, Paula Villar Torres

PD: Neurociencia e Psicoloxía Clínica

Data: 23/03/2023 - Presencial

Resumo:

PET studies with 18F-Fluorodesoxiglucosa, 18F-Florbetapir and 18FFlortaucipir radiotracers have become as the reference techniques to generate the neurodegeneration biomarkers, amyloidosis and taupathy needed in a reliable diagnosis and the staging of the Alzheimers disease. Nevertheless, in order to measure these biomarkers in a precise and reproducible manner, it is necessary to develop PET image quantification methods. The objective of this thesis is to implement and to validate different methods that improve the PET image quantification by using Monte Carlo simulation techniques. The main problems with the quantification methods of PET biomarkers, such as the election of a suitable reference region, intensity normalization and partial volume effects are addressed.

Resumo:

Los problemas de comportamiento durante la niñez temprana pueden representar las primeras señales de un funcionamiento desadaptativo durante la infancia. Por esta razón, la investigación se afana en examinar su evolución desde estos momentos tempranos del desarrollo, persiguiendo identificar perfiles de riesgo y, por consiguiente, factores diana para orientar las actuaciones preventivas. La presente tesis pretende contribuir a este cúmulo de conocimiento a través del análisis de distintos modelos longitudinales de predicción, empleando datos de 2341 preescolares (48.2% niñas) que participaron en el Proyecto ELISA. Con estos modelos se exploró la capacidad de la regulación emocional infantil y de variables familiares para establecer relaciones recíprocas y, en general, su contribución al planteamiento de posibles mecanismos explicativos de problemas (emocionales y de conducta) en la infancia.

Teses defendidas en marzo

Polypeptide and polyphosphazene based nanosystems for anticancer gene therapy

SHEILA BARRIOS ESTEBAN

Director/es: Noemi Stefania Csaba , Marcos Garcia Fuentes

PD: Investigación e Desenvolvemento de Medicamento

Data: 23/03/2023 - Semipresencial

Estudio del fenómeno doméstico de la Prehistoria Reciente de Galicia (NW de la Península Ibérica)

CRISTIAN LORENZO SALGUEIRO

Director/es: Ramón Fábregas Valcarce, Carlos C. Rodríguez Rellán

PD: Historia, Xeografía e Historia da Arte

Data: 24/03/2023 - Presencial

Resumo:

Glioblastoma and uveal melanoma are tumors without very high incidence rate, but they are characterized by being one of the most aggressive tumors with a life expectancy between 6 and 14 months. Their standard treatment is based on surgical resection followed by radiotherapy and chemotherapy triggering several severe side effects. Consequently, the search for new therapeutic approaches is required, where gene therapy stands out. However, genetic medicines require delivery systems for the protection and transport of nucleic acids to target cancer cells. In this field, nanomedicine plays an important role to the design of polymeric non-viral vectors, being very promising in gene therapy. The present work is focused on the development of tunable gene delivery nanosystems and their evaluation in different advanced preclinical cancer models.

Resumo:

En esta tesis doctoral se aborda el estudio espacial de los yacimientos habitacionales de la Prehistoria Reciente de la Comunidad Autónoma de Galicia, al Noroeste de la Península Ibérica, mediante el uso de Sistemas de Información Geográfica (GRASS-GIS, QGIS, SAGA, ...) y programas de análisis estadístico de código abierto (R). De esta forma, se realiza un análisis del conjunto de hábitats de esta etapa de la Prehistoria y también una aproximación a la dinámica de ocupación y organización interna de varios hábitats: Monte dos Remedios (Moaña, Pontevedra), O Fuxiño (Piñor, Ourense) y A Pataqueira (Palas de Rei, Lugo). La propuesta metodológica y de estudio aquí desarrollada ayudará a comprender mejor el fenómeno doméstico de nuestra comunidad, y también, a llevar a cabo un plan inédito en el contexto del Noroeste Ibérico con el fin de reconstruir la dinámica interna que regía este tipo de sitios y su evolución a lo largo de más de tres mil años, desde la adopción de la agricultura y la ganadería hasta la Edad del Bronce (4800-1200 a.C.).

Teses defendidas en marzo

Adicciones con y sin sustancia en adolescentes gallegos. Prevalencia y variables asociadas.

DAVID LIÑARES MARIÑAS

Director/es: Antonio Rial Boubeta, Jesus Varela Mallou

PD: Psicoloxía do Traballo e as Organizacións, Xurídica-Forense e do Consumidor e Usuario

Data: 27/03/2023 - Presencial

Resumo:

La tesis doctoral analiza la relación entre adicciones con y sin sustancia en la adolescencia. Para ello, se llevó a cabo un screening de ambos tipos de adicciones en una muestra de 6.107 adolescentes de Galicia, con edades comprendidas entre los 12 y los 19 años ($M=14,96$; $DT=1,77$). Se administró un cuestionario ad hoc que incluyó instrumentos de cribado como el AUDIT, CAST, CRAFFT, EUPI-a, GASA o el BAGS. Los resultados obtenidos revelan que las adicciones con sustancia están más relacionadas entre sí que las adicciones sin sustancia. Por otra parte, las tasas de consumo problemático de alcohol, cannabis y otras drogas guardan también cierta relación con las de juego problemático y Uso Problemático de Internet. Sin embargo, el Uso Problemático o posible adicción a los videojuegos parece cursar de forma independiente. Estos y otros hallazgos refuerzan la necesidad de apostar por una prevención de carácter transversal capaz de actuar sobre ciertas variables ambientales comunes a ambos tipos de adicciones.

Determinantes del rendimiento en el alquiler de corta duración: Un análisis contextual de la profesionalización

ANDRÉS NIETO VIDAL

Director/es: Emilio Ruzo Sanmartín

PD: Economía e Empresa

Data: 27/03/2023 - Presencial

Resumo:

Analizar la influencia de los determinantes del rendimiento en el alquiler de corta duración bajo un enfoque contextual, con especial referencia al papel de la profesionalización del anfitrión y de la gestión. Se utiliza una muestra de conveniencia de 29 municipios ubicados en los distintos itinerarios del Camino de Santiago. Los resultados confirman la estructura de los datos multinivel de los alojamientos que están anidados en los municipios. La profesionalización del anfitrión, así como su experiencia, así como la condición de superanfitrión mejoran el rendimiento de los alojamientos. Los alojamientos de vivienda completa próximos al Camino de Santiago especializados en nichos de mercado también mejoran su rendimiento. En el análisis del perfil profesional del anfitrión se confirma su preferencia por estrategias de revenue management tácticas y a corto plazo que combina con una perspectiva amplia, estratégica y a largo plazo.

Teses defendidas en marzo

Elaboración de una lista de verificación para la asistencia inicial al traumatismo pediátrico.

JAVIER RICARDO GÓMEZ VEIRAS

Director/es: Jose Ramon Fernandez Lorenzo, María Rosaura Leis Trabazo, Marcos Prada Arias

PD: Investigación Clínica en Medicina

Data: 29/03/2023 - Presencial

Resumo:

El traumatismo es la principal causa de muerte infantil en el mundo. Existen diferentes dinámicas educativas para formar al personal sanitario que atiende a pacientes que han sufrido un traumatismo. Una de estas opciones formativas es el curso AITP (Asistencia Inicial al Trauma Pediátrico). Se diseñó una lista de verificación (LV) a partir de una revisión bibliográfica y un método Delphi de consulta a expertos en AITP de España. La LV fue validada mediante una prueba piloto con diseño cuasi experimental, en dos escenarios de simulación con maniquíes electrónicos y 30 voluntarios médicos. Se observaron diferencias estadísticamente significativas al emplear la LV, tanto para el número de tareas realizadas como para el tiempo que se dedicaba a realizar dichas tareas. También se observaron diferencias estadísticamente significativas al valorar la carga de trabajo con NASA. Demostrando que, en dicho entorno de simulación, la LV permite realizar más tareas de la reanimación del paciente politraumatizado, en menor tiempo y con menor carga de trabajo.

Orthogonal Metal Catalysis in Biological Systems

ALEJANDRO GUTIÉRREZ GONZÁLEZ

Director/es: Fernando José López García, Jose Luis Mascareñas Cid

PD: Ciencia e Tecnoloxía Química

Data: 30/03/2023 - Presencial

Resumo:

Over the past two decades, the development of bioorthogonal chemistry has revolutionized the chemical tools available for cell research. In this thesis, we have developed novel ruthenium complexes that enable ruthenium-catalyzed azide-thioalkyne cycloadditions to occur under highly efficient micromolar conditions, even in the presence of cells. Moreover, we have successfully translated rutheniumcatalyzed alkene-alkyne coupling into aqueous and bioorthogonal conditions, enabling the modification of peptides to occur efficiently under micromolar conditions. Furthermore, we have engineered a new ruthenium isomerization reaction that can take place inside living mammalian cells, which can be used to effectively deplete the natural cell levels of GSH. Finally, we have demonstrated that discrete organometallic catalysts can be used in combination with natural enzymes to create a primitive artificial metabolic network, even inside living cells.

Teses defendidas en marzo

Estudio comparativo de osteointegración de biomateriales en la artrodesis vertebral intersomática. Titanio vs PEEK

ROSA Mª VILLAR LISTE

Director/es: Jesus Pino Minguez, Oreste Gualillo

PD: Investigación Clínica en Medicina

Data: 30/03/2023 - Presencial

La eficacia de la LOTAIP para los periodistas de programas investigativos de televisión en Ecuador

PATRICIO MARCELO ORTEGA SAN MARTÍN

Director/es: Francisco Manuel Campos Freire, Xosé López García

PD: Comunicación e Información Contemporánea

Data: 30/03/2023 - Virtual

Utilidad de la anestesia local computarizada en el ámbito de la Odontopediatría

ANDREA PROL CASTELO

Director/es: Jacobo Limeres Posse, Berta Rivas Mundía

PD: Ciencias Odontológicas

Data: 31/03/2023 - Presencial

Resumo:

El objetivo de la tesis es realizar un estudio comparativo in Vitro y en In vivo de la capacidad de osteointegración de ambos materiales. Se han realizado 2 tipos de estudio así en el Estudio In Vitro Se realizarán cultivos de osteoblastos y células madre mesenquimales humanos, sobre discos 2D Ti6Al4V (2D-Ti) y 2D PEEK (2D-PEEK) y se valorara mediante Microscopía electrónica de barrido (SEM), Tomografía microcomputada (micro- CT) y Microscopía electrónica de barrido la proliferación de mencionadas células. Se realizará así mismo un estudio del contenido de calcio y la actividad de la fosfatasa en las mismas, por último, se estudió la expresión de genes osteogenicos en las mencionadas células, con el fin de comparar su capacidad de osteointegración. Y en los estudios in vivo en un modelo animal se valoro la osteointegracion temprana de ambos biomateriales

Resumo:

Esta tesis rescata la utilidad de los recursos de transparencia activa, relacionados a la LOTAIP, en la investigación periodística desarrollada en programas de televisión abierta de Ecuador; aunque, de manera general, la funcionalidad de la normativa ha resultado insuficiente para los sujetos de estudio. Sin embargo, vale destacar que los periodistas consultados y expertos en distintas disciplinas, vinculadas al tema, citaron problemáticas de gran relevancia y expresaron propuestas dignas de ser analizadas en contenidos de medios, universidades y futuras reformas del marco legal, considerando que, en los proyectos enviados a la Asamblea Nacional, destinados a impulsar una nueva ley de transparencia, faltan soluciones para ciertos conflictos que se ponen de relieve en el ejercicio periodístico.

Resumo:

La administración de anestesia local es el procedimiento que provoca más dolor y ansiedad a los pacientes, por lo que reducir las molestias durante la infiltración es clave para proporcionar una mayor calidad asistencial. Los sistemas de anestesia local computarizados han evolucionado en los últimos años, pero su eficacia y aplicación en Odontopediatría aún es motivo de controversia. En este trabajo, se evalúan dos sistemas, uno con técnica intraligamentosa (Wand STA®) y otro con intraósea (Quicksleeper®) en niños con necesidad de un tratamiento terapéutico y se comparan con el bloqueo del nervio alveolar inferior. Se demuestra la eficacia de estos sistemas, reduciendo el dolor durante la infiltración y disminuyendo la morbilidad postoperatoria

Teses defendidas en marzo

Rule and Improvisation. An Ontology of Music

PABLO SEOANE RODRÍGUEZ

Director/es: Javier de Donato Rodríguez

PD: Lóxica e Filosofía da Ciencia

Data: 31/03/2023 - Presencial

Resumo:

Esta tese defende (1) que toda interpretación musical é improvisativa en menor ou maior medida; (2) que toda interpretación procede dun conxunto de instrucións, posto que non hai ocorrência, lance ou emisión musicais que teñan lugar ex nihilo ou dentro dun suposto baleiro normativo; (3) que non existe obra musical desligada ou independente dunha interpretación, en virtude do requisito sensorial mínimo; (4) que unha forma de deflacionismo carnapiano é a mellor estratexia ontolóxica para dar conta de entidades artefactuais culturais e dependentes da mente humana como as obras musicais. En consecuencia, (5) unha obra musical é unha entidade híbrida irrepetible e improvisativa, un obxecto físico/normativo (entendido nunha maneira deflacionaria, non-realista), a suma dun conxunto de instrucións (un artefacto particular abstracto) e unha interpretación (un obxecto concreto).

Novel synthetic methodologies via synergistic bimetallic catalysis

NURIA VÁZQUEZ GALIÑANES

Director/es: Fañanas Mastral

PD: Ciencia e Tecnoloxía Química

Data: 31/03/2023 - Presencial

Resumo:

In this PhD thesis we have developed methodologies for the synthesis of functionalized dienes using synergistic Cu/Pd catalysis. The first approach involves the synthesis of silylated 1,4-enes from allylic carbonates and (Z)-silyl substituted allyl alcohols. The next approach is a Cu/Pd catalyzed alketylboration of alkynes with alketyl bromides and bis(pinacolato)diboron. Using this strategy was possible to synthesized stereofedined syn-1-boron-1,3-dienes. Furthermore, we have developed a three-component transformation between alkynes, bis(pinacolato)diboron and vinyl epoxides for the synthesis of bifunctional 1,4-borylated dienes. Finally, an efficient methodology for the synthesis of borylated 1,5-dienes has been described. This transformation consists in a three-component allyl-allyl cross-coupling between bis(pinacolato)diboron, allenes and allyl carbonates.

Teses defendidas en marzo

Resolución de la rotura del ligamento cruzado craneal en el perro mediante avance de la tuberosidad tibial con un implante de ácido poliláctico

MARÍA VICTORIA VALIÑO CULTELLI

Director/es: Antonio Gonzalez Cantalapiedra, Oscar Varela Lopez

PD: Investigación Básica e Aplicada en Ciencias Veterinarias

Data: 31/03/2023 - Presencial

Resumo:

Esta tesis doctoral propone la resolución de la rotura del ligamento cruzado craneal en el perro mediante la Técnica Modificada de Maquet (MMT), la cual es una técnica de osteotomía que puede considerarse dentro de la Técnica de Avance de la Tuberosidad Tibial (TTA), ya que sigue el mismo principio, aunque utiliza otro tipo de implantes para su fijación. En el estudio propuesto el avance de la MMT se realizó con implantes de ácido poliláctico (PLA) biodegradable, fabricado mediante impresión 3D; además se utilizó plasma rico en factores de crecimiento (PRGF).

Siendo los objetivos generales determinar si los implantes de PLA pueden utilizarse como alternativa a los implantes metálicos, establecer si estos proporcionan una regeneración ósea más rápida y por tanto una mejor recuperación clínica del paciente (independientemente del peso o la edad). Además se evalúa si el PRGF posee propiedades osteoinductivas y/o antiinflamatorias. Por último, se evalúa la desmopatía generada por la MMT.

LEAP2, integración funcional tejido específico en el balance energético

SABELA CASADO MASA

Director/es: Carlos Diéguez González, Sulay A. Tovar Carro

PD: Endocrinología

Data: 31/03/2023 - Presencial

Resumo:

La tesis estudia las acciones de LEAP-2 en la regulación de la homeostasis energética y sus efectos antagonizando ghrelina, determinando los mecanismos fisiológicos responsables de estos efectos. Utilizando modelos preclínicos de ratón se analizó el efecto de LEAP-2 central sobre la termogénesis y metabolismo hepático en diferentes condiciones fisiopatológicas. Con el objetivo de discernir acciones centrales y acciones periféricas de LEAP-2 se realizaron experimentos *in vitro* con cultivos primarios de tejido adiposo y líneas celulares de hepatocitos humanos. Nuestros resultados indican que LEAP-2 es regulado por el estado nutricional de forma inversa a ghrelina, y que su administración central ejerce importantes acciones en la homeostasis energética del organismo actuando sobre la termogénesis y el metabolismo de ácidos grasos en hígado. Por otra parte, a nivel periférico actúa de manera directa sobre hígado y tejido adiposo. En conclusión, LEAP-2 se posiciona como una hormona contrarreguladora, jugando un papel fundamental en el sistema de ghrelina y podría ser considerada como una nueva diana terapéutica en el tratamiento de la obesidad, MAFLD y otras enfermedades metabólicas.

 [Ir ao sumario](#)

«Un científico cre en ideas, non en persoas»

Marie Curie

nEDIUS

Editada por Escola de Doutoramento
Internacional da USC (EDIUS),
Santiago de Compostela

Coordinación:
Miguel Túñez

Revisión lingüística:
Gisella Costas López
*PD Estudos da Literatura
e da Cultura*

Copy:
Clara Castilla

Escola de Doutoramento Internacional (EDIUS)

881814360 / 14361
edius@usc.es

Casa dos Catedráticos. Av. das Ciencias, 6
15782 Santiago de Compostela

Depósito Legal: C 1550-2020
ISSN 2792-6079

Actividade financiada polo Convenio de Colaboración entre a Consellería de Cultura, Educación e a USC para o desenvolvemento de accións estratéxicas de I+D+i.